

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/38/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116222151
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4116222151.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľky: X. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX, I., zast. JUDr. Romanom Juríkom, advokátom, so sídlom Jazerná 19, Nové Zámky, proti povinnému z vyživovacej povinnosti: R.. G. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XXX/XX, I., o určenie vyživovacej povinnosti medzi plnoletými príbuznými, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 11. apríla 2017 č. k. 16Pc/6/2016-104 takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku **p o t v r d z u j e .**

Vo výroku o trovách konania sa napadnutý rozsudok **z r u š u j e** a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a povinnému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 24 ods. 3, 4, 5, § 25 ods. 4, § 26, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine a z vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že účastníci konania sú súrodenci, ktorí sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných v LV č. XXXX, kat. úz. I., bytu č. X na 5. p., o. č. XX, každý v podiele 1/4, ako aj spoločných častí a zariadení domu a pozemkov. Tiež sú podielovými spoluvlastníkmi, každý v 1/4 nehnuteľností v kat. úz. K. O., zapísaných v LV č. XX ako parc. č. 924/142 zast. pl. a nádvoria o výmere 600 m², parc. č. 924/163 záhrady o výmere 200 m² a rozostavaného domu. Ustanovenie § 68 Zákona o rodine upravuje vyživovaciu povinnosť medzi príbuznými v priamom rade na druhom a ďalšom stupni, t.j. potomkami (descendentmi) a predkami (ascendentmi), s výnimkou vyživovacej povinnosti medzi rodičmi a deťmi, ktoré sú upravené v ust. § 62 a § 66 Zákona o rodine. Stupeň príbuzenstva sa určuje podľa počtu zrodení, ktorými v priamom rade pochádza jedna osoba od druhej (starý otec a vnuk, pravnuk a pod.; povinnosť podľa ustanovenia § 68 ZoR sa vzťahuje i na príbuzných, medzi ktorými vznikol príbuzenský vzťah na základe osvojenia, § 97 ods. 1 ZoR). Zároveň platí, že príbuzní bližšieho stupňa majú vyživovaciu povinnosť pred príbuznými vzdialenejšieho stupňa. Ustanovenie § 70 Zákona o rodine upravuje princíp plnenia vyživovacej povinnosti v prípade plurality na strane povinných, ak títo vystupujú na jednom stupni príbuzenskej línie. Pri určovaní miery vyživovacej povinnosti nie je postavenie povinných na jednom stupni solidárne, a teda títo nie sú povinní plniť vyživovaciu povinnosť rovným dielom. Naopak, súd vychádza z pravidla, že ide o čiastočné plnenie, pri ktorom každý z príbuzných na rovnakom stupni plní vyživovaciu povinnosť v rozsahu zodpovedajúcom jeho schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom k schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom ostatných príbuzných. Ak teda niektorý z príbuzných nemôže plniť vyživovaciu povinnosť (napr. je sám odkázaný na výživu), príp. zabezpečuje výživu iným spôsobom (napr. osobnou starostlivosťou o oprávneného), vyživovacia povinnosť sa mu neuloží. Zákon o rodine

upravuje aj ďalšie druhy vyživovacej povinnosti a to medzi manželmi, rozvedenými manželmi a voči nevydatej matke. Zákon však nepozná vyživovaciú povinnosť medzi súrodencami. Ustanovenie § 70 ZoR nie je možné vykladať ako sa navrhovateľka domnieva oddelene od ust. § 68 ZoR. Ustanovenie § 68 ZoR hovorí len o vyživovacej povinnosti medzi predkami a potomkami, pričom ust. § 70 ZoR rieši pluralitu povinných pri plnení vyživovacej povinnosti v rámci jedného stupňa príbuzenstva. Na základe hore uvedeného súd návrh zamietol bez toho, aby sa zaoberal schopnosťami a možnosťami povinného, resp. majetkovými pomermi. O trovách konania rozhodol súd podľa § 55 CMP a priznal nárok na náhradu trov konania povinnému, ktorý si ich v konaní uplatnil. Súd prihliadol na okolnosti, za ktorých bol návrh navrhovateľkou podaný. Navrhovateľka je podielovou spoluvlastníčkou dvoch nehnuteľností. Býva v byte na Z. ulici č. XX v I.. Neuhrádza žiadne náklady spojené s užívaním nehnuteľnosti, tieto uhrádza povinný a to aj po tom, ako sa z bytu vysťahoval. Táto situácia pretrváva od úmrtia matky účastníkov konania v roku 2009. Povinný vedie na tunajšom súde viaceré konania voči navrhovateľke na vydanie bezdôvodného obohatenia, čo vyplýva jednak z jeho vyjadrení, ako aj z mailovej komunikácie právneho zástupcu navrhovateľky s povinným (č. I. 70). Navrhovateľka musí niesť aj nejakú zodpovednosť za svoje konanie, a nielen poukazovať na svoje sociálne postavenie, zlý zdravotný stav, ktorý jej nedovoľuje sa zamestnať. Tieto skutočnosti navyše súdu ničím nepreukázala. Pokiaľ navrhovateľka podala voči svojmu bratovi návrh na plnenie si vyživovacej povinnosti, ktorý súd zamietol, pokladal súd za spravodlivé, aby niesla aj následky v podobe náhrady trov konania, ktoré povinnému vznikli.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka, odôvodniac ho tým, že súd vo veci konal, no vecou sa vlastne nezaoberal, súd porušil najmä ustanovenie čl. 6 CMP z procesného hľadiska a s ohľadom na odkazy CMP na hmotné právo. Odôvodnenie rozsudku, spočívajúce v podstatnej časti z konštatovania, že súd návrh zamietol bez toho, aby sa zaoberal schopnosťami a možnosťami povinného, dáva viacero odvolacích dôvodov podľa CMP. Súd návrh zamietol a nezaoberal sa tvrdeniami navrhovateľky o nutnosti interpretovať jednotlivé ustanovenia Zákona o rodine v kontexte s jeho zásadami. Súd nedal odpoveď na to, ako vykladať čl. 4 Zákona o rodine, podľa ktorého všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať podľa svojich schopností a možností a zabezpečovať zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne rodiny. Dalo by sa usudzovať, že podľa právneho názoru súdu sa toto ustanovenie nevzťahuje na súrodencov, ale to možno len nepriamo usudzovať. Výklad Zákona o rodine, ktorý urobil súd prvej inštancie sa nedá nazvať inak, ako extrémne formalistický. Nezodpovedá dokonca ani len doslovnému výkladu zákona. Pritom extrémny výklad označil Ústavný súd Slovenskej republiky za neprípustný a navodzujúci porušenie základných práv. Je dosť nepochopiteľné, že sú uznal vyživovaciú povinnosť aj medzi vzdialenými príbuznými v priamej línii, ale neuznal ju medzi súrodencami, teda osobami príbuznými síce nie v priamej línii, ale za to veľmi blízkymi príbuznými. To robí rozsudok nepreskúmateľným. Uviedol, že ak súd považoval nárok navrhovateľky za neopodstatnený, mal ho odmietnuť postupom podľa § 129 ods. 4 CSP. Mohol tiež postupovať podľa § 138. Súd napriek tomu, že vo veci konal, hoci vec meritórne neposúdil, nezistil dostatočne skutkový stav. Navrhovateľka už v návrhu poukazovala na to, že je predmetom dlhodobej šikany zo strany svojho brata. Súd tieto tvrdenia nijako neskúmal. Súd dokonca v hrubom rozpore s § 52 CMP priznal druhému účastníkovi konania náhradu trov konania v plnom rozsahu. Druhý výrok je v rozpore so zákonom v neprospech druhého účastníka konania. Súd mu priznal náhradu trov konania, no neuviedol ich výšku, ale len rozsah, aj keď podľa CMP sa o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Povinný k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že sa plne stotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie a odôvodnenie rozsudku považuje za správne. Napadnutý rozsudok navrhol potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP a § 34 CSP), po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo bez prejednávania na nariadenom odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP ako vecne správny potvrdiť.

5. Navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala určenia vyživovacej povinnosti zo strany jej brata.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (§ 379 CSP v spojení s § 65 CMP), odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje rozsah preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu a z dôvodov uvedených navrhovateľkou v odvolaní dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, pričom v odôvodnení rozhodnutia dal odpovede a riadne odôvodnil všetky pre posúdenie veci podstatné skutočnosti a to i tie, ktoré navrhovateľka uvádzala v odvolaní, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP odkazuje. Na potvrdenie správnosti záverov súdu prvej inštancie a k námietkam uvedeným v odvolaní navrhovateľky odvolací súd uvádza, že druhy vyživovacích povinností a ich rozsah určuje Zákon o rodine a tento nemožno ani cez základné zásady (články) Zákona o rodine rozširovať. Pokiaľ Zákon o rodine v čl. 4 hovorí o tom, že všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať a podľa svojich schopností a možností zabezpečovať zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne rodiny, pojem členovia rodiny je potrebné vkladať v spojení s čl. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého rodina založená manželstvom je základnou bunkou spoločnosti. Teda, ak článok 4 Zákona o rodine hovorí o tom, že členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať, ide o manželov a deti, avšak výkladom cez tento článok nemožno dospieť k rozšíreniu druhov vyživovacích povinností, stanovených Zákonom o rodine. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že Zákon o rodine neupravuje vyživovaciu povinnosť medzi súrodencami, preto potom, ak súd prvej inštancie z tohto dôvodu návrh zamietol, správne postupoval, keď sa majetkovými pomermi strán nezaoberal, pretože z pohľadu rozhodnutia vo veci by to bolo nadbytočné a ne hospodárne. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP potvrdil. K ďalším námietkam navrhovateľky odvolací súd dodáva, že v danom prípade bol návrh navrhovateľkou jasne formulovaný, bolo z neho zrejmé, čoho sa domáha, preto navrhovateľkou navrhovaný postup podľa § 129 ods. 4 CSP neprichádzal do úvahy, pretože nešlo o podanie vo veci samej, z ktorého by nebolo zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje alebo o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné. Ak mal súd prvej inštancie po predbežnom právnom posúdení za to, že žaloba je zjavne nedôvodná, mohol zvoliť aj postup podľa § 138 CSP (vyzvať navrhovateľku na späťvzatie zjavne nedôvodnej žaloby), avšak v prípade, ak súd uvedeným spôsobom nepostupoval, keďže zo zákona nevyplýva žiaden priamy následok nesplnenia tejto povinnosti, nejde o vadu konania, ktorá by odôvodňovala zrušenie napadnutého rozhodnutia. Neuvedenie predbežného právneho posúdenia nemožno považovať za taký procesný postup, ktorým by sa strane znemožňovalo uskutočnenie jej procesného práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z uvedených dôvodov sú tieto odvolacie dôvody navrhovateľky nedôvodné.

10. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

12. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

13. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

14. O trovách konania podľa Civilného mimosporového poriadku súd rozhoduje spravidla podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Výnimočne, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, môže súd rozhodnúť o trovách konania aj podľa § 55 CMP. O povinnosti nahradiť trovy konania podľa Civilného mimosporového poriadku súd rozhoduje iba na návrh (§ 57 CMP). Ak však súd zvolí postup podľa § 55 CMP, musí podľa § 58 CMP rozhodnúť nielen o nároku, ale aj o ich výške.

15. Keďže v danej veci súd prvej inštancie uvedeným spôsobom nepostupoval, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o trovách konania, avšak nie len o ich nároku, ale aj o ich výške. Názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný (§ 391 ods. 2 CMP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).